

3.3.2021

Nimikirjalainsäädännön uudistamistyöryhmä

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut työryhmän valmistelemaan

1) ehdotukset nimikirjalain ja -asetuksen saattamiseksi vastaamaan säädösympäristön ja käytäntöjen muutoksia, ja

2) ehdotukset toimiksi, joilla varmistetaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen vastuulla olevan henkilötietojärjestelmän (Kieku) yhteentoimivuus muuttuvien säädösten ja käytäntöjen kanssa.

Toimikausi

1.3.2021 – 30.6.2021

Tausta

Nimikirjaselvitys

Valtioon palvelussuhteessa olevia henkilöitä on tällä hetkellä noin 73 000. Lähes jokaisesta pidetään nimikirjalain (1010/1989) sekä -asetuksen (1322/1989) perusteella nimikirjaa, johon kootaan tiedot muun muassa koulutuksesta ja virka- ja työsuhteista alkuperäisistä asiakirjoista tarkistettuina sekä tietyistä palvelussuhteen keskeytyksistä. Nimikirjalain ja -asetuksen velvoitteet kohdistuvat virastoihin ja laitoksiin. Palvelukeskus ylläpitää nimikirjatietoja palvelusopimuksen perusteella.

Nimikirjalainsäädännön nykytilanteen ja muutostarpeen arviointi on tullut ajankohtaiseksi henkilötietojen käsittelyä ja yksityisyyden suojaa koskevassa lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten vuoksi. Valtiovarainministeriössä on selvitetty vuoden 2020 aikana nimikirjalainsäädännön soveltamiskäytäntöä, toimivuutta sekä muutostarpeita.

Nimikirjalainsäädäntöä koskeva selvitys (VM 2020)

Nimikirjalain alkuperäisenä tarkoituksena on ollut mahdollistaa virastoille ja laitoksille tietojen kerääminen ja tallentaminen palveluksessaan olevista virkamiehistä ja työntekijöistä henkilöstön valintaa, palvelussuhteeseen perustuvien etuuksien ja velvollisuuksien määrittämistä ja muiden henkilöstöasioiden hoitamista varten sekä tiedon siirtäminen virkamiehen siirtyessä toiseen virastoon.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan esimerkiksi virkamiestä ja työntekijää koskevan tiedon keräämistä ja tallentamista varten ei enää ole tarvetta voimassa olevan nimikirjalain ja -asetuksen *henkilötietojen käsittelyä* koskeville säädöksille. Tätä tarkoitusta varten valtion virastot ja laitokset voivat käsitellä henkilötietoja lähtökohtaisesti jo muun voimassa olevan lainsäädännön perusteella.

Sen sijaan tarvetta saattaisi olla *henkilötiedon siirtymistä* koskeville säädöksille virkamiehen ja työntekijän siirtyessä toisen viraston palvelukseen. Nimikirjalainsäädäntöön perustuu valtion virastojen ja laitosten *käytäntö tarkistaa palvelussuhde- ja koulutustiedot alkuperäisistä todistuksista* virka- ja työsuhteen alussa tai tiedon päivittyessä. Nimikirjalaissa *säädetään palkkatietojen julkisuudesta* julkisuuslainsäädännöstä poikkeavasti. Tämän säädöksen paikka tulee arvioitavaksi työn yhteydessä. Lisäksi on koko joukko tietoja, joiden tallentamisesta nimikirjalaissa ja -asetuksessa säädetään varsin yksityiskohtaisesti. Tilanne niiden osalta olisi arvioitava uudelleen.

Selvityksessä ehdotetaan nimikirjalain ja -asetuksen kumoamista sekä mahdollisen uuden lain säätämistä. Uudessa laissa säädettäisiin tietyistä tietojen käsittelyyn liittyvistä menettelyllisistä seikoista sekä tarvittaessa viraston tehtävästä tallentaa eräitä tietoja EU:n yleisen tietosuojaa-asetuksen kansallisen liikkumavaran puitteissa. Selvityksessä suositellaan, että mahdollinen uusi laki sisältäisi palkkaustietojen julkisuutta koskevan säännöksen sekä selkeyttäisi ehdotettavan lain suhdetta julkisuuslakiin sekä muihin keskeisiin tiedonhallintaa ja tietosuojaa koskeviin säädöksiin.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen henkilötietojärjestelmä (Kieku)

Valtiovarainministeriö järjesti nimikirjalainsäädäntöselvityksen tekijöiden sekä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (Palkeet) asiantuntijoiden kanssa 2.10.2020 työpajan, jossa käytiin läpi säädösmuutostarpeita Kieku – tietojärjestelmän nykyisen käytön näkökulmasta.

Nimikirjoja on ennen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen perustamista vuonna 2010 ylläpidetty vaihtelevalla tarkkuudella. Valtion virastoja ja laitoksia on ohjeistettu valtiovarainministeriön määräyksellä (Nimikirjalain soveltamismääräykset 1/2001, jota ei ole enää päivitetty vuoden 2014 jälkeen). Tämän lisäksi muuttuvat ja kehittyvät virastokulttuurit ovat vaikuttaneet merkittävästi siihen mitä tietoja ja millä tarkkuudella on koottu nimikirjaan. Koulutus- ja palvelussuhdetietojen tarkistaminen todistuksista on ilmeisesti ollut ja on edelleen vakiintunut työvaihe virastoissa ja laitoksissa.

Nykyään valtion virastot ja laitokset toimittavat palvelukeskukseen (Palkeet) tarkistamansa työuratiedot, koulutustiedot ja asevelvollisuudet. Palvelukeskus vie nimikirjalle automaattisesti tietyt tiedot palvelussuhteen ajalta kuten palvelussuhteen keskeytyksiä koskevat tiedot ja osa-aikaisuudet. Nimikirjatietoja

päivitetään kaiken aikaa uusien virkamiesten aloittaessa tai virkamiehen siirtyessä virastosta toiseen palvelussuhteeseen.

Uusien nimikirjojen perustamisia ja vanhoihin liittyviä tallennuspyyntöjä tulee vuosittain n. 9 500 kappaletta (v. 2019). Nimikirjanotepyyntöjä tulee palvelukeskukseen vuosittain n. 5 000 eri käyttötarkoituksiin kuten viran hakua tai suojelupoliisin tekemää turvallisuusselvitystä varten (vuoden 2019 tietoja). Lisäksi merkittävä osa ylläpitotyöstä on vielä tietojärjestelmän (Kieku) konversioissa tapahtuneiden aineistovirheiden ja -puutteiden korjaamista.

Keskeinen säädöspohjaa ja tietojärjestelmän toiminallisuutta yhdistävä kysymys on se, tarvitaanko jatkossa nimikirja –nimistä koontiasiakirjaa henkilöstön palvelussuhteeseen liittyvistä tiedoista.

Tavoite/tehtävä

Työryhmän tehtävänä on valmistella 30.6.2021 mennessä

1. ehdotuksensa säädösmuutoksista hallituksen esityksen muotoon, sekä
2. työryhmän ehdotuksia vastaavat kuvaukset palvelukeskuksen (Palkeet) tietojärjestelmän (Kieku) toiminnallisuuden muutoksista sillä tarkkuudella, että pystytään arvioimaan tietojärjestelmän muutoksen määrärahatarve ja työmäärä.

Työryhmä kuulee työn kuluessa harkintansa mukaan:

- tahoja, joilla on asiantuntijatietoa valtion henkilöstön henkilötietojen käsittelyn osalta;
- viranomaistahoja kuten eduskunnan oikeusasiamiestä, valtioneuvoston oikeuskansleria sekä tietosuojavaltuutettua;
- sekä valtion pääsopijajärjestöjä Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:tä, Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:tä sekä Ammattiliitto Pro ry:tä.

Organisointi

Puheenjohtaja:

Henkilöstöyksikön päällikkö Ritva Järvinen, valtioneuvoston kanslia

Varapuheenjohtaja neuvotteleva virkamies Päivi Rissanen, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Hallitusneuvos Satu-Maaria Natunen, oikeusministeriö

Hallitussihteeri Krista Turunen, työ- ja elinkeinoministeriö

Varajäsenenään hallitusneuvos Kari Klemm, työ- ja elinkeinoministeriö

Asiantuntija Krista Sirén, sisäministeriö

Varajäsenenään johtava asiantuntija Tuija Saari, sisäministeriö

Henkilöstöpäällikkö Saija Nurminen, ulkoministeriö

Varajäsenenään lakimies Timo Saarinen, ulkoministeriö

Hallitusneuvos Sinikka Vahvaselkä, puolustusministeriö

Varajäsenenään neuvotteleva virkamies Antti Korkala, puolustusministeriö

Prosessikoordinaattori Tiina Vanttinen, Palkeet

Varajäsenenään palvelupäällikkö Marko Siitonen, Palkeet

Hallitusneuvos Marika Paavilainen, valtiovarainministeriö
Lainsäädäntöneuvos Miska Lautiainen, valtiovarainministeriö

Pysyvät asiantuntijat

Lainsäädäntöneuvos Leena Morri, oikeusministeriö, julkisuuslainsäädäntö
Ylitarkastaja Mia Murtomäki, Tietosuojavaltuutetun toimisto

Sihteeristö:

Päivi Rissanen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Kati Orkola, hallitussihteeri, valtiovarainministeriö

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmä valmistelee ehdotuksensa virkatyönä. Työryhmän jäsenten tai varajäsenten matkakustannuksia ei korvata.

Kuntaministeri

Sirpa Paatero

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Juha Sarkio

Jakelu

Työryhmän jäsenet ja sihteerit
Sisäministeriö
Valtiovarainministeriö
Ulkoministeriö
Oikeusministeriö
Puolustusministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, Palkeet
Tietosuojavaltuutetun toimisto

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö / ministeri Paatero, Valtteri Aaltonen, Päivi Nerg
VM/Valtionhallinnon kehittämisosasto
Oikeuskanslerinvirasto
Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto